

2022-02-24
Fi2020/02715
Fi2022/00721

Finansdepartementet

Boverket
Box 534
371 23 Karlskrona

Uppdrag att lämna förslag på hur införandet av gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan kan påskyndas och hur tillämpningen av klimatdeklarationer kan utvidgas

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Boverket att lämna förslag på hur införandet av gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan kan påskyndas och hur tillämpningen av klimatdeklarationer kan utvidgas. Boverket ska

- utreda och föreslå hur gränsvärden för nya byggnaders klimatpåverkan skulle kunna införas tidigare än 2027,
- utreda och föreslå hur kravet på klimatdeklaration kan införas vid ombyggnad och tillbyggnad,
- utreda förutsättningarna för att utvidga kravet på klimatdeklaration till att även omfatta markarbeten vid ny- eller tillbyggnad,
- lämna nödvändiga författningsförslag och föreslå andra åtgärder som behövs för den fortsatta utvecklingen av regler om klimatdeklaration för byggnader, samt
- utreda konsekvenserna av förslagen.

Boverket ska senast den 15 maj 2023 lämna en skriftlig redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Finansdepartementet).

Bakgrund

Bygg- och fastighetssektorn står för en betydande del av samhällets klimatpåverkan. Under 2019 uppgick sektorns totala utsläpp av växthusgaser, dvs. inklusive utsläpp från importerade varor, ur ett livscykelperspektiv till ca 19 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Sektorns inhemska utsläpp av växthusgaser, dvs. när utsläpp från importerade varor exkluderats, uppgick till ca 12 miljoner ton koldioxidekvivalenter, vilket motsvarar ungefär en femtedel av Sveriges inhemska utsläpp.

Den 1 januari 2022 infördes lagen (2021:787) om klimatdeklaration för byggnader. Regelverket innebär att byggherren ansvarar för att upprätta och ge in en klimatdeklaration till Boverket när en ny byggnad uppförs. Klimatdeklarationen ska spegla den klimatpåverkan som uppstår under byggskedet vid uppförandet av en ny byggnad.

Kravet på byggherrar att upprätta klimatdeklarationer infördes som ett led i styrningen mot minskad klimatpåverkan från byggnader ur ett livscykelperspektiv (prop. 2020/21:144). Syftet med klimatdeklarationer är att dessa ska utgöra ett stöd för aktörer inom byggsektorn att genomföra åtgärder som minskar klimatpåverkan. Genom kravet på klimatdeklarationer skapas förutsättningar för att det på sikt ska vara möjligt att vid byggande ställa minimikrav på byggnadens klimatpåverkan ur ett livscykelperspektiv.

Boverket har på uppdrag av regeringen tagit fram en plan för den fortsatta utvecklingen av reglerna om klimatdeklaration för byggnader (Boverkets rapport 2020:13). Boverket föreslår bl.a. att klimatdeklarationerna fr.o.m. 2027 utökas till att omfatta redovisning av växthusgasutsläpp för ytterligare delar i en byggnads livscykel (s.k. livscykelmoduler) under användnings- och slutskedet samt övrig miljöinformation. Vidare föreslår myndigheten att det samtidigt införs gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan under byggskedet.

Om klimatmålen ska kunna uppnås krävs att samhällsomställningen mot kraftigt minskade växthusgasutsläpp påskyndas. Det finns därför behov av att se över hur införandet av gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan kan påskyndas på. Ett snabbare införande av gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan under byggskedet får dock inte hindra möjligheterna att på sikt kunna ställa minimikrav ur ett livscykelperspektiv.

Det finns för närvarande inget krav på att upprätta en klimatdeklaration vid om- och tillbyggnad. Den omsättning av byggmaterial som dessa åtgärder innebär, och den klimatpåverkan som detta för med sig, gör dock att det på sikt bör övervägas om kravet på klimatdeklaration även ska gälla för dessa åtgärder.

Markarbeten står i många fall för en betydande klimatpåverkan under byggskedet. Det kan därmed finnas anledning att även beakta detta i klimatdeklarationen. Samtidigt har markarbeten till stor del med fysisk planering att göra, vilket kan begränsa klimatdeklarationens styrande inverkan. Det finns mot denna bakgrund behov av att utreda förutsättningarna för att utvidga klimatdeklarationerna till att även omfatta markarbeten.

Närmare beskrivning av uppdraget

Boverket bör på lämpligt sätt tillvarata den kunskap och de erfarenheter på området som finns inom Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Statens energimyndighet och Trafikverket. Boverket bör även ge kommuner, relevanta branschorganisationer och andra berörda aktörer tillfälle att inkomma med synpunkter.

Redovisningen av förutsättningarna för en utvidgad användning av klimatdeklarationer ska omfatta en beskrivning och bedömning av hur det kan påverka genomförandet av mark- och ombyggnadsåtgärder samt renoveringstakten. Vidare bör Boverkets analys av andra åtgärder som behövs för den fortsatta utvecklingen av regler om klimatdeklaration omfatta en översyn av behovet att tillhandahålla livscykelbaserade emissionsfaktorer för t.ex. bränslen, elproduktion, värme och transporter som är tillämpbara på organisationsnivå.

Konsekvenser av lämnade förslag ska bedömas och redovisas i enlighet med förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Utöver vad som följer av förordningen ska en bedömning och redovisning göras av förslagets effekter vad gäller utsläpp av växthusgaser och annan miljöpåverkan. Boverket ska också beskriva och bedöma de samhällsekonomiska effekterna av förslagen, inklusive effekter på bostadsbyggandet samt påverkan på den gestaltade livsmiljön.

Boverket ska vid utförandet av uppdraget beakta ambitionen som de nordiska bygg- och bostadsministrarna har slagit fast om att öka det nordiska samarbetet samt harmonisera tillvägagångssätt, metoder, data och verktyg för koldioxidneutralitet i den byggda miljön. Erfarenheter från arbetet inom ramen för Nordiska ministerrådets visionsprojekt Norden som ledare för en hållbar och konkurrenskraftig bygg-, anläggning- och fastighetssektor med minskad klimatpåverkan 2021–2024 bör särskilt tas tillvara. Vidare bör myndigheten ta hänsyn till det arbete som pågår på området inom EU, särskilt ramverket för redovisning av hållbarhet i byggnader.

På regeringens vägnar

Johan Danielsson

Sofia Wellander

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Finansdepartementet/BA, K och SPN
Miljödepartementet/KL och V
Näringsdepartementet/BI och MK
Kulturdepartementet/KL
Infrastrukturdepartementet/E och US
Naturvårdsverket
Riksantikvarieämbetet
Statens energimyndighet
Trafikverket